

Down Sendromu

Down sendromu, kromozom sayısının farklılığından kaynaklı ortaya çıkan genetik bir durumdur. Normal gelişim gösteren bireylerde toplamda 46 kromozom bulunurken, Down sendromlu bireylerde kromozom sayısı 47'dir. Diğer bireylerden fazla olan kromozom numarası ise 21'dir.

Kesin bir nedeni olmasa da çeşitli kaynaklarda kadınlarda 35 yaş üstü hamileliğin çocuklarda Down sendromunun görülme **riskini artırdığı** bilinmektedir. Kırk yaş üzeri hamileliklerde ise her 100 çocuktan birinde sendromun görüldüğü saptanmıştır.

Sebepleri tam olarak belirlenemeyen bu genetik durum sonucunda bireylerde dilde sarkma, kısa ve geniş yapıda ense, yassı bir kafa şekli, bademi andıran çekik gözler, kısa ve tombul parmaklar, hassas bir ten yapısı ortak olarak görülmektedir. Down sendromu, bireylerde hafif ve orta düzeyde zihinsel yetersizliğe sebep olmaktadır. Bu nedenle olabilecek en erken dönemde anomaliliğin (aykırılık) tespit edilmesi, tanınması ve gerekli eğitimsel müdahalelerin yoğun şekilde hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Ebeveynlerin, yakın çevre veya doktorlar çeşitli belirtileri olan down sendromunu fark edebilir. Fiziksel, bilişsel ve davranış açısından belirgin özellikler yukarıda belirtilmiştir. Bunlara ek olarak ise aşağıdaki belirtiler de görülebilmektedir:

- Konuşmada ve ifade edici dil gelişiminde gecikmeler
- Uyku zorlukları
- Dikkati toplamada yaşanan sorunlar
- İnatçılık ve öfke nöbetleri
- Ayak başparmağı ile ikinci parmak arasının normalden daha fazla boşluk olması

Eğitimde en temel amaç erkenden yoğun bir müdahale ile bireyin akranlarının düzeyine yaklaşması, mümkünse aynı seviyeye gelmesidir. Down sendromlu bireylerin de diğer akranları gibi eğitim olanaklarından yararlanma hakları vardır ve yasalar ile güvence altına alınmıştır. Bu nedenle belirtileri taşıyan bireylerin tanınmaları en erken zamanda yapılmalıdır.

Ülkemizde Down sendromlu bireylerin tanınması için hem tıbbi hem de eğitsel değerlendirmeler yapılmaktadır. Hamilelik süresinde anneye uygulanan rutin tarama testleri ve tanı testleri yardımıyla sendromun farkına varılabilmektedir. Özellikle 11-14 haftaları arasında yapılacak **ultrasonografi ve kan testi** de Down sendromunun bulgularını keşfedebilmektedir. Yüzde 85 gibi hassasiyet taşıyan bu ikili test tıbbi açıdan büyük kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca "**Üçlü ve Dörtlü test, Amniyosentez ve CVS**" testleri ile %100 doğrulukta tanı koymak mümkün olabilmektedir. Tıbbi tanılama sürecinden sonra RAM'da yapılacak **eğitsel tanılama** neticesinde birey kendisi için uygun ortamda eğitim ve öğretim faaliyetlerine başlamaktadır. Ülkemizde kaynaştırma sınıfları, özel eğitim sınıfları ve özel eğitim okulları Down sendromlu çocukların gidebileceği eğitim ve öğretim kurumlarıdır.

08.04.2021

Ali İSMAİLOĞLU
Özel Eğitim Öğretmeni